QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

IMĦALLEF

Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel.,
Mag. Jur. (Eur. Law)

Illum 30 ta' Mejju, 2024

Rikors Ġuramentat: 257/22AL

A B C D

vs.

Dr Martin Matthew Farrugia u P.L. Gillian Muscat nominati b'digriet tas-7 ta' Frar, 2023 bħala kuraturi deputati sabiex jirrappreżentaw l-assenti E F C D

Il-Qorti

Rat ir-rikors tal-attriċi tat-2 ta' Diċembru 2024[1] li permezz tiegħu ppremettiet:

[1] Fol. 1.

1.Illi l-kontendenti zzewgu fit-tmintax (18) ta' Frar tas-sena elf disgha mija u hamsa u disghin (1995) u dan kif jirrizulta mic-certifikat taz-zwieg hawn anness u market Dok A.

2.Illi minn dan iz-zwieg twieldu tlett itfal GH li ghandu disgha u ghoxrin (29) sena, IJ li ghandu sebgha u ghoxrin (27) sena u KL li ghandu erbatax(14)-il sena li KL biss jghix il-Filippini ma' omm ir-rikorrenti. Certifikati tat-twelid tal-istess KL anness u markat Dok B. Iz-zewgt itfal il-kbar jghixu ghal rashom.

3.Illi l-esponenti giet Malta f'Lulju tas-sena elfejn u tnax (2012) sabiex tkun tista tghajjex lil uliedha stante li zewgha ma kienx jghaddi ebda flus ghal manteniment ta' wliedu.

4. Illi l-esponenti sahasitra anke lil zewgha kienet tghaddi flus minn dak li taqla hawn Malta izda meta fis-sena elfejn u sittax (2016) hija waqfet tghaddilu flus zewgha qata kull kuntatt maghha u ma wliedha;

5.Illi la hija u lanqas uliedha u ommha ma jafu fejn qed jirrisjedi u x'aktarx li huwa ma ghadux jghix il-Filippini;

6.Illi z-zwieg tkisser irrimedjabbilment primarjament a kawza ta' abbandun da parti tal-konvenut madwar ghaxar (10) snin ilu;

7.Illi l-partijiet ilhom separati de facto ghal dawn l-ahhar ghaxar (10) snin.

8.Illi l-medjazzjoni bejn il-partijiet ma sehhitx peress li l-konvenut jinsab assenti minn Malta u dan kif jirrizulta mill-anness digriet market Dok C;

9. Illi l-attrici ma kellhiex ghazla ohra ghajr li tistitwixxi dawn il-proceduri;

10.Illi l-attrici taf b'dawn il-fatti personalment.

Ghaldaqstant l-esponenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti sabiex:

1.Tiddikjara u tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet.

2.Tordna x-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet;

3.Tillikwida l-istess komunjoni u taqsamha f'zewg porzonijiet mhux necessarjament ugwali;

4. Tippronunzja l-halla taz-zwieg li gie celebrat fit-18 ta' Frar 1995;

5. Tawtorizza lill-attrici li tirregistra fir-Registru Pubbliku s-sentenza eventwalment moghtija minn din l-Onorabbli Qorti.

U dan salv kwalunkwe dikjarazzjoni illi din l-Onorabbli Qorti tara xierqa u opportuni.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut ingunt minn issa ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda tal-attriċi;

Rat id-dikjarazzjoni ġuramentata[2] tal-attriċi;

Rat id-digriet tat-13 ta' Ottubru 2022[3] li bih il-Qorti ddikjarat magħluqa l-medjazzjoni u awtorizzat lill-attriċi tipproċedi b'rikors ġuramentat;

---

[2] Fol. 35.

[3] Fol. 11.

Rat li wara talba *da parti* l-attriċi,[4] il-Qorti nnominat permezz ta' digriet tas-7 ta' Frar 2023[5] lill-Avukat Dr Martin Matthew Farrugia u lill-P.L. Gillian Muscat bħala kuraturi sabiex jirrappreżentaw lill-assenti EFCD

Rat li l-Kuraturi debitament notifikati ppreżentaw ir-risposta maħlufa[6] tagħhom *fuori termine* fejn jgħidu li huma m'humiex preżentement edotti mill-fatti li taw lok għal dina l-kawża u għaldaqstant jirriżervaw illi jdaħħlu eċċezzjonijiet ulterjuri iktar 'il quddiem. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-verbal tal-11 ta' Lulju 2023[7] li bih il-Qorti ħatret lil Dr Marita Pace Dimech bħala Assistent Ġudizzjarju sabiex tisma' l-provi dwar assi, introjtu tal-partijiet u l-konsistenza tal-komunjoni tal-akkwisti, kif ukoll dwar spejjeż u ħlasijiet għall-bżonnijiet tat-tfal;

Rat il-verbali kollha u x-xhieda mressqa mill-attriċi;

Rat il-verbal tat-3 ta' Ottubru 2023[8] f'liema seduta il-Kuratur Deputat Dr Martin Farrugia iddikjara li m'għandux provi u m'għandux kuntatt mal-klijent u għalhekk għalaq il-provi tiegħu;

Rat l-atti kollha proċesswali;

Rat illi l-kawża tħalliet għal-lum għas-sentenza;[9]

Ikkunsidrat:

Illi l-attriċi tgħid li l-partijiet iżżewwġu fit-18 ta' Frar 1995 u dan kif jirriżulta minn dak li hija tgħid li huwa ċertifikat taż-

[4] Fol. 26.
[5] Fol. 24.
[6] Fol. 41.
[7] Fol. 41.
[8] Fol. 44a.
[9] Verbal tas-16 ta' April 2024.

żwieġ[10] barrani li hija tippreżenta flimkien mar-rikors ġuramentat tagħha. Hija tinsab taħdem hawn Malta filwaqt li tgħid li r-raġel tagħha baqa' l-Filippini meta hi ġiet taħdem hawn Malta u mbagħad tgħid li abbandunaha u issa ma tafx fejn jinsab.

Illi l-attriċi tressaq talba għall-pronunzjament tas-separazzjoni personali bejn il-partijiet, ix-xoljiment, likwidazzjoni u diviżjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u l-pronunzjament tal-ħall taż-żwieġ tal-partijiet.

Illi peress li l-konvenut jinsab assenti minn Malta u l-Kuraturi Deputati appuntati ma rnexxielhomx jagħmlu kuntatt miegħu huma ddikjaraw li ma humiex edotti mill-fatti tal-każ.

Illi l-Qorti qiegħda *ex officio* tqajjem l-eċċezzjoni tal-leġittimità ta' dokument legali esteru, proprju ċ-ċertifikat taż-żwieġ ippreżentat mill-attriċi.[11]

Illi l-Kap 12 jistipula f'Artikolu 627 liem dokumenti **ma jinħtiġux prova oħra tal-awtentiċità tagħhom ħlief dik li tidher minnhom infushom:**

"Id-dokumenti msemmijin hawn taħt huma ammissibbli bi prova bla ma tkun meħtieġa ebda prova oħra tal-awtentiċità tagħhom, ħlief dik li tidher minnhom infishom, u jippruvaw dak li jkun fihom, sakemm ma jiġix ippruvat il-kuntrarju:

(a) l-atti tal-Gvern ta' Malta, iffirmati mill-Ministru jew mill-kap tad-dipartiment li minnu jkunu ħarġu, jew, fl-assenza ta' dan, mid-deputat, assistent jew uffiċjal ieħor li jiġi warajh fil-grad, awtorizzat li jiffirma dawk l-atti;

(b) ir-reġistri ta' dipartiment tal-Gvern ta' Malta;

---

[10] Fol.5.
[11] Fol. 5.

(ċ) l-atti pubbliċi kollha ffirmati mill-awtoritajiet kompetenti, u maħruġin fil-Gazzetta tal-Gvern;

(d) l-atti tal-Gvern ta' Malta, stampati bl-awtorità tal-Gvern u ppubblikati regolarment;

(e) l-atti u r-reġistri tal-qrati tal-ġustizzja u tal-qrati ekkleżjastiċi ta' Malta;

(f) iċ-ċertifikati maħruġin mill-Uffiċċju tar-Reġistru Pubbliku u mir-Reġistratur tal-Artijiet;

(g) it-testimonjal magħmul taħt l-awtorità tal-Qorti tal-Kummerċ;

(h) id-dokumenti msemmija fl-artikolu 68, fis-subartikolu (3) tal-artikolu 95, fl-artikolu 227 u, safejn japplika l-artikolu 227, fl-artikolu 274 tal-Att dwar il-Bastimenti Merkantili kif provdut fl-imsemmija dispożizzjonijiet.

L-Artikolu 628 imbagħad isemmi atti li huma ammissibbli bħala prova, bħal l-atti tal-Gvern ta' Malta msemmijin fl-Artikolu 627, jekk kemm-il darba jkunu awtentikati kif isemmi l-istess artikolu:

*"628. L-atti ta' Gvern barrani, jew ta' dipartiment ta' gvern barrani, **jew ta' qrati ta' ġustizzja barranin**, jew ta' stabbilimenti barranin, **awtentikati, mir-rappreżentant diplomatiku jew konsulari tal-Gvern ta' Malta fil-pajjiż li fih ikunu ħarġu, jew minn persuna li tkun qed isservi f'servizz diplomatiku, konsulari, jew f'xi servizz ieħor barrani ta' xi pajjiż li b'arranġamenti tal-Gvern ta' Malta jkun qed jirrappreżenta l-interessi ta' dan il-Gvern f'dak il-pajjiż, jew minn awtorità oħra kompetenti, fil-pajjiż li fih ikunu ħarġu, huma wkoll ammissibbli bi prova** bl-istess mod bħad-dokumenti msemmijin fl-aħħar artikolu qabel dan."*

Illi fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell nhar it-12 ta' Marzu, 2024 fl-ismijiet **Avukat Dr Johnaton Abela *noe* vs Frank Cachia *noe***[12] l-Qorti tispjega d-differenza bejn iż-żewġ artikoli u tgħid**:** ***"****Art. 627 tal-kodiċi ritwali jirreferi għal sensiela ta' atti tal-Gvern ta' Malta li huma ammissibbli bħala prova bla ma tkun meħtieġa ebda prova oħra tal-awtentiċità tagħhom.*

14. B'kuntrast ma' dan, l-Art. 628 jinħtieġ li atti ta' Gvernijiet, dipartimenti tal-Gvern, Qrati u stabbilimenti barranin huma ammissibbli bħala prova bħall-atti tal-Gvern ta' Malta msemmijin fl-Art. 627 kemm-il darba jkunu "awtentikati mir-rappreżentant diplomatiku jew konsulari tal-Gvern ta' Malta fil-pajjiż li fih ikunu ħarġu, jew minn xi persuna fis-servizz diplomatiku, konsulari, jew f'xi servizz ieħor barrani ta' xi pajjiż li b'arranġamenti tal-Gvern ta' Malta jkun qed jirrapreżenta l-interessi ta' dan il-Gvern f'dak il-pajjiż, jew minn awtorità oħra kompetenti, fil-pajjiż li fih ikunu ħarġu"."

Tgħid ukoll il-Qorti fis-sentenza riċenti **Paul Borg Olivier *noe* vs Il-Prim Ministru *et***[13] illi:

"Il-Qorti tqis li l-prokuri in kwistjoni, ċertament li ma ġewx esebiti f'dawn l-atti wara li kienet saret id-debita proċedura li kellha ssir sabiex jiġu ammessi bħala prova valida tal-mandat li r-rikorrenti taw lill-Avukat Paul Borg Olivier. ***Id-dispożizzjonijiet tal-liġi appena ċitati, jagħmluha ċara li dokument magħmul barra minn Malta ma jistax jiġi ppreżentat quddiem il-Qrati Maltin mingħajr id-debita awtentikazzjoni/legalizzazzjoni kif imfissra mill-istess dispożizzjonijiet. Il-Qorti tagħraf li dawn id-dispożizzjonijiet huma ta' ordni pubbliku, u għalhekk m'għandha tippermetti l-ebda deroga minnhom****, u mhux kif qegħdin jippretendu r-rikorrenti. Huwa inutli li huma jargumentaw li fiż-żmien li saru l-prokuri, il-Libja kienet tinsab*

[12] Deċiża mill-Qorti tal-Appell (Superjuri) fit-12 ta' Marzu 2024 (Rik. Nru. 30/15/1 FDP).
[13] Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali) (Rik. Ġur. Nru. 254/2020 LM) pendenti appell.

fi stat ta' gwerra ċivili, għaliex huma saħansitra naqsu milli juru li dan wassal għall-impossibilità assoluta għalihom li jeżegwixxu prokura valida awtentikata kif titlob il-liġi."

Illi kif jidher ċar minn dawn id-dispożizzjonijiet tal-Kap 12 u l-każistika nostrana, il-proċedura msemmija f'Artikolu 628 hija waħda li għandha tkun imħarsa b'rigorożita, u anke meta l-Qorti kellha quddiemha każ ta' gwerra ċivili, u għalhekk diffikultà biex isiru l-proċeduri kif titlob il-liġi, xorta waħda ma kinitx laxka fil-mod kif applikat dawn id-dispożizzjonijiet.

Illi l-Qorti tirrileva wkoll illi dawn il-proċeduri jistgħu jiġu evitati jekk id-dokument ikun oriġina minn pajjiż membru tal-Konvenzjoni tal-Aja tal-5 ta' Ottubru 1961. Fil-każ tal-membri tal-Konvenzjoni, il-*Hague apostille* tikkonferma l-awtentiċità tad-dokument mingħajr il-bżonn ta' aktar proċeduri bħal ma hija l-proċedura maħsuba mill-liġi Maltija fl-artikoli ċitati hawn fuq. Dan japplika għall-pajjiżi li huma firmatarji għal din il-Konvenzjoni. F'Każ ta' pajjiżi li m'humiex parti mill-Konvenzjoni imbagħad huma mandatorji l-proċeduri appożiti kif spjegati iktar 'l fuq.

Illi fil-każ odjern il-Qorti għandha quddiemha dokument kruċjali għal din it-tip ta' talba għaliex huwa ċ-ċertifikat taż-żwieġ tal-konjuġi li fuqu hija bbażata din it-talba. L-attriċi qed titlob il-firda u l-ħall ta' dan iż-żwieġ. Il-prova verġni li jeżisti żwieġ għalhekk hija dan iċ-ċertifikat.

Illi l-attriċi tgħid illi ċ-ċertifikat oriġina mill-Filippini għaliex hija allegatament iżżewwġet hemmhekk u tali ċertifikat preżentat huwa vera kopja magħmula mid-difensur tal-attriċi ta' dak li jidher li huwa fotokopja ffirmata.

Illi l-Filippini hija firmatarja tal-Konvenzjoni tal-Aja tal-5 ta' Ottubru 1961 u għalhekk l-attriċi setgħet ippreżentat dokument bl-*apostille* kif maħsub f'din il-konvenzjoni. Fin-nuqqas ta' dan hija kelli ssegwi l-proċedura maħsuba mill-liġi fil-Kap 12 kif hawn fuq spjegat li lanqas ma sar f'dan il-każ

għaliex kull m'għandha l-Qorti hija kopja ta' dak li jidher li hu ċertifikat taż-żwieġ ċċertifikata bħala vera kopja mid-difensur tal-attriċi.

Tikkunsidra li dawn id-dispożizzjonijiet tal-liġi huma ta' ordni pubbliku. L-iskop kollu warajhom kjarament huwa sabiex l-organi varji ta' l-Istat Malti jkollhom il-konfort li att legali li jkun sar fl-esteru u jiġi ppreżentat Malta ikun mhux biss awtentikat iżda jkun konfermat illi huwa konformi mal-Liġijiet tal-pajjiż fejn ikun redatt. Mingħajr tali konvalida, il-Qorti ma hiex konfortata li dan id-dokument jista' jiġi rikonoxxut f'Malta, u kwindi tonqos il-prova bażilari li tassew l-attriċi hija miżżewġa lill-assenti. Mingħajr tali prova, il-Qorti ma tistax tilqa' t-talbiet attriċi in kwantu huma bbażati fuq premessa importanti, mhux pruvata sal-grad rikjest mil-Ligi, *ossia*, li hemm żwieġ li l-Qorti għandha tiddeċiedi talbiet dwaru.

Deċide:

Għal dawn il-motivi l-Qorti qed tiċħad it-talbiet kollha tal-attriċi kif dedotti fir-rikors ġuramentat tat-2 ta' Diċembru 2024.

Spejjez ta' dawn il-proċeduri jkunu a karigu tal-attriċi.